

Algemeen

Elke eerste zondag van de maand gaat deze Nieuwsbrief naar een groot aantal griffiers, adjunct-griffiers en andere medewerkers in en om raadsgriffies.

Doelstelling is om “iets juridisch” dat mij afgelopen maand het meest is opgevallen met de lezers te delen, en er waar mogelijk leermomenten uit te halen.

Dit alles om zoveel mogelijk gemeenteraden support te bieden bij het juridisch optimaliseren van hun besluitvormingsprocessen en andere werkzaamheden.

Thema voor deze Nieuwsbrief is: van fysiek vergaderen naar digitaal: hoe komt het raadsbesluit tot stand?

Corona en Gemeentewet: beperking op beperking

Raadsvergaderend Nederland bevindt zich al enkele weken in een staatsrechtelijke achtbaan.

De behoefte en noodzaak om raadsbesluiten te nemen wordt (nog enkele) dagen beperkt door de eis van fysieke aanwezigheid in een raadzaal.

Bedoeling is, dat de Eerste Kamer aanstaande dinsdag 7 april tussen 14.30 en 15.30 uur “ja” zegt tegen de *Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming provincies, gemeenten, waterschappen en openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba*.

Als deze vervolgens wordt bekendgemaakt, kan direct gebruik worden gemaakt van de mogelijkheden die deze wet ons biedt. Het treedt namelijk onmiddellijk na bekendmaking in werking.

Het is een noodwet, en we noemen hem: Tijdelijke wet

Het ding wordt in de praktijk (ten onrechte) aangeduid als “Noodwet” of “Spoedwet”. Maar heeft toch echt een andere naam gekregen.

Als iemand bij zijn geboorte de naam “Olaf” heeft gekregen, luistert hij echt niet als je “Robert” tegen hem zegt.

Ik hanteer daarom de aanduiding “Tijdelijke wet”.

Spelregels voor besluitvorming: bekend

Welnu, die Tijdelijke wet bevat specifieke regels voor de wijze waarop een besluit van een digitaal vergaderende gemeenteraad tot stand komt.

Wij zijn gewend aan de vertrouwde volgorde: beraadslaging gevolgd door besluitvorming. Dit alles in een echte raadzaal.

Voor de besluitvorming zijn de artikelen 31 en 32 Gemeentewet van toepassing. Artikel 32 is de hoofdregel, artikel 31 de uitzondering.

Die uitzondering betreft het nemen van een besluit over de voordracht, benoeming of aanbeveling van een persoon. Bijvoorbeeld de benoeming van een wethouder.

Dan vindt de stemming geheim plaats, met papieren stembriefjes.

Wanneer artikel 32 van toepassing is, is het makkelijker: als niemand stemming wil, is het voorstel aangenomen. Kind kan de was doen.

Als iemand stemming wenst wordt er hoofdelijk gestemd: de aanwezige raadsleden (dus niet: raadsfracties!) brengen om de beurt hun stem “voor” of “tegen” uit. En daarna is het besluit een feit, tenzij de stemmen staken.

Gaat het om de benoeming van een wethouder, dan kan in één vergadering de beraadslaging, benoeming en de beëdiging worden afgewikkeld. Daarna felicitaties, bloemen, toespraken en vervolgens kan de kersverse wethouder aan de slag.

Extra spelregels voor digitale besluitvorming: let op!

Hoe gaat dit alles in een digitale raadsvergadering: hoofdzaak is dat de scheidsmuur tussen de artikelen 31 en 32 blijft staan.

Er komt wel een tussendeur in: als de voorzitter het nodig oordeelt kan hij bepalen dat over een voorstel *dat op zichzelf onder de werking van artikel 32 valt* toch schriftelijk wordt gestemd. Hij kan hiertoe overgaan als hij er zeker van wil zijn dat het raadsbesluit zonder technische kleerscheuren tot stand komt.

Want, laten wij wel wezen: niemand kan garanderen dat de digitale techniek en daarmee de virale verbindinglijnen tussen alle deelnemers aan de raadsvergadering de gehele vergadering intact blijft. Als bij een of meer deelnemers de verbinding uitvalt niet op het moment dat hij zijn stem uitbrengt, hebben we een fors probleem!

Gewaarmerkte stembriefjes

Het invullen van de stembriefjes kan niet langs digitale weg, bijvoorbeeld met een emailbericht of een whatsapp. De wetgever hecht aan papieren stembriefjes die de raadsleden invullen en daarna inleveren.

Hierbij is authenticiteit een belangrijke voorwaarde.

Het verdient aanbeveling, om bij de raadsleden een voorraad gewaarmerkte stembriefjes te laten bezorgen. Met de boodschap dat uitsluitend die stembriefjes mogen worden gebruikt bij een schriftelijke stemming in het kader van een digitale raadsvergadering.

Dan weet een ieder dat elk ander papiertje betekent: een ongeldige stem en derhalve geen stem.

Het inleveren bij de griffie kan, naar keuze van elk raadslid, per post, per koerier of persoonlijk.

Dat inleveren vindt niet tijdens de vergadering plaats, maar nadat deze is afgesloten. De voorzitter bepaalt het tijdstip waarop een stembriefje uiterlijk moet zijn ingeleverd.

Tijdstip van inlevering, met fatale werking

Wat dat tijdstip betreft: als de digitale raadsvergadering op woensdagavond 15 april plaatsvindt, kan de voorzitter bepalen dat de stembriefjes uiterlijk vrijdag 17 april 12.00 uur moeten zijn ontvangen. Ontvangst na dat tijdstip betekent: geen stem uitgebracht. Zie dat tijdstip dus als een “fataal moment”, te vergelijken met de “fatale termijn” die in het bestuursrecht zo bekend is. Maar in het gemeenterecht niet of nauwelijks.

Het tijdstip van ontvangst moet dus duidelijk op elk ingeleverd stembriefje worden aangetekend, met handtekening van degene die het stembriefje in ontvangst heeft genomen.

Na dit tijdstip maakt de voorzitter zo spoedig de uitslag van de stemming bekend. En is pas op dat moment duidelijk waartoe de raad heeft besloten.

Benoeming van een wethouder langs digitale weg: 2 raadsvergaderingen vereist

Dit alles betekent dus, dat een (nieuwe) wethouder benoemen en aan het werk zetten niet in één digitale raadsvergadering kan worden afgewikkeld.

Het debat c.q. de beraadslagingen worden in de eerste vergadering gevoerd. Daarna worden de stembriefjes ingeleverd. En als de beoogd wethouder een voldoende aantal vóórstemmen heeft gekregen, kan hij in de volgende (digitale) raadsvergadering worden beëdigd.

Vergeet niet dat betrokkene binnen 10 dagen moet laten weten of hij de benoeming aanneemt! De bloemetjes worden gewoon aan huis bezorgd, en toespraken zijn pas in de tweede (digitale) raadsvergadering mogelijk.

Ik wens u allen heel veel succes en blijf vooral gezond!!